

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayı :1
28 Ocak 2008

İçindekiler

- Çin'de gelişmeler
- AB ile ilişkiler
- Diğer ülkelerle ilişkiler
- Türkiye'de Çin bağlantılı gelişmeler
- Avrupa Birliği Ticaret Odası'nın (EUCCC) Çin'deki faaliyetleri

Asya Kalkınma Bankası büyüme tahminini %8,5'tan %8'e çekti

Orta sınıf Çinli sayısı 100 milyona ulaştı

ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişiyle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin'de Gelişmeler:

a. Ekonomik Büyüme

Çin İstatistik Bürosu 2007 yılına ait makroekonomik göstergeleri açıkladı. Açıklamaya göre GSYİH 24,661.9 milyar yuan olarak gerçekleşirken, ekonomi önceki yıla göre %11,4 oranında büyüdü. Böylece Çin, beş yıl üst üste %10'un üzerinde büyüme kaydetmiş oldu. Sanayi yatırımlarındaki katma değer %18,5'lik bir artış gösterirken, bunun içerisinde kamu iktisadi teşekkülleri %13,8, kolektif girişimler %11,5, iştiraklar %20,6, yabancı yatırımlar ise %17,5 oranında artış gösterdi. Diğer taraftan sabit varlıklara yapılan yatırımlar %24,8'lik artışla 13,724 milyar yuana ulaşarak en hızlı büyüyen alan oldu.

Asya Kalkınma Bankası, 2008 yılında Asya ekonomilerinin büyümesinin, ABD ekonomisindeki sıkıntılardan ve kredi krizinden etkilenebileceğini bildirdi. Bankanın yılda iki kez yayımladığı rapora göre, Asya'nın ekonomik büyümesi, ABD ekonomisinde beklenen yavaşlamadan, yükselen petrol fiyatlarından ve yüksek riskli tutsat (mortgage) krizinin yayılmasından etkilenecek yavaşlayabilecek. Raporda, Çin de dahil olmak üzere gelişmekte olan Doğu Asya ülkelerinin büyüme tahmini, bu yılki yüzde 8,5 seviyesinden yüzde 8'e çekildi. ABD ekonomisinin durgunluğa girmesinin Doğu Asya ülkeleri ekonomilerine güçlü etkisi olacağı belirtilen raporda, ABD'nin durgunluktan uzak durması halinde bile mali piyasaların bir süre daha dalgalı seyretnemesinin beklendiği kaydedildi.¹

Çin'de yıllık geliri 7 bin 500 ila 25 bin dolar olan Çinli nüfusu son 10 yıl içerisinde 100 milyon kişiye ulaştı. Araştırmaya göre, çoğunluğu iyi bir eğitim almış orta sınıf bir Çinli kadının gelecek beklentisi oldukça güçlü. Bu kadınların yüzde 85'i haftanın en az 3 günü iyi bir restoranda akşam yemeği yemek istiyor ve lüks olan mallardan satın almak istiyor. Araştırmanın bir sonucuna göre ise, Çinli orta sınıf, yatırım kuruluşlarına ve danışmanlık şirketlerine güvenmiyor. Onlar için en iyi yatırım ya ev almak ya da parayı bankada muhafaza etmek. Araştırmaya katkıda bulunanlardan Şanghay'daki

Çin'den 262,2 milyar dolarla rekor dış ticaret fazlası

Fudan Üniversitesi'nden bir öğretim üyesi, Çin orta sınıfının şimdilik Çin ekonomisindeki gücünün az olduğunu ancak en azından 3- 5 yıl sonra bu sınıfın Çin'de büyük bir grup olarak hızla büyümeye başlayacağını ve gelecekteki 20 yıldan önce bu grubun en büyük tüketim grubu olacağını açıkladı. Bu araştırmanın ışığında Citibank, HSBC, Standart Chartered Bank gibi Çin'de faaliyet gösteren finans devleri, kişisel bankacılık hizmeti vermek üzere yatırımlarına başladı. Bu finans kurumları, çalışanlarını deneyim kazanıp ana karaya dönmeleri için Hong Kong'a gönderiyor.²

a. Dış Ticaret

Çin istatistik verilerine göre, 2007 yılında, dış ticaret fazlası, bir önceki yıla göre yüzde 50 oranında artarak 262,2 milyar dolar olarak gerçekleşti. Küresel ekonomik durgunluğa rağmen, ABD ve AB'ye karşı dış ticaret fazlası vermeye devam eden Çin, 2007 yılında, 1,2 trilyon dolar ihracat ve 955,8 milyar dolar da ithalat gerçekleştirdi. 2007 yılında bir ilk gerçekleşerek AB Çin'in en büyük ihracat pazarı olan ABD'nin yerini aldı. Genişleyen AB'ye yapılan satışlar 2007 yılında %29,2 büyüme gösterdi. ABD'ye yapılan ihracat artışı ise %14 düzeyinde kaldı. Çin'in 2007 yılı ihracatında tekstil ve ayakkabının yanı sıra elektronik eşyalar ve çelik başta olmak üzere metal ihracatı önde geldi.³

b. Enflasyon ve Para Politikası

Önemli para birimleri karşısında yuanın düşük değeri ile küresel ticarete üstünlük sağlayan Çin'in son 5 yıldır yaşanan küresel para bolluğu döneminde izlediği ihracat odaklı ekonomi politikası bu kez bumerang gibi kendini vurdu. Ekonomide aşırı ısınma sinyalleri giderek yükselirken enflasyon yüzde 6,9'la son 11 yılın zirvesini gördü. Çin'in 1.43 trilyon dolarlık döviz rezervi yapısındaki doların payını azaltma kararı ise 2007'de dolardaki kan kaybını körükledi. Döviz rezervini private equity (girişim sermayesi) gibi alternatif yatırımlarla değerlendirme yoluna giden Çin'in devlet fonları 2008'de likidite krizi yaşayan gelişmiş ülkelerin önde gelen şirketlerine ilaç olabilir.⁴

Çin'de enflasyon son 11 yılın zirvesinde

Çin'den sıkı para politikası

Çin Merkez Bankası'ndan yapılan açıklamada ülkede bankacılık işlemlerinde gösterge olarak kullanılan 1 yıl vadeli borç verme faiz oranının 18 baz puan arttırarak yüzde 7.47'ye yükseltildiği duyuruldu. Çin merkez bankası böylece 2007 yılında altıncı kez faizleri arttırmış oldu. Banka likidite fazlası, artan krediler, dış ticaret fazlası, yüksek şirket karları ve yatırımlarla hızla büyüyen ekonomiyi yavaşlatmaya ve tüketici fiyatlarında görülen artışı frenlemeye çalışıyor. Çin merkez bankası Başkanı Zhou Xiaochuan önceki hafta ülkede artan tüketici fiyatları ve son dönemde ABD merkez bankasının gerçekleştirdiği faiz indirimlerinin Çin para politikası üzerinde ciddi etkiler meydana getireceğini söylemişti. Çin, ABD merkez bankasının son faiz indiriminin, oldukça yüksek likiditeye sahip Çin sermaye piyasalarını dolaylı olarak olumsuz etkilemesinden endişe duyuyor.⁵

Çin enflasyonu dizginlemek için enerji fiyatlarını donduracak

Son bir kaç senedir ihracat merkezli politikası ile yüzde 10'un üzerinde büyüyen ancak enflasyon oranı da beraberinde yüzde 11'in üzerine çıkan Çin, ülke içinde enerji fiyatlarını dondurma kararı aldı. Bu karara göre uluslararası piyasalarda ham petrolün vadeli fiyatlarında çıkış yaşansa bile Çin'de petrol fiyatları aynı kalacak. Yakın dönemde uygulamaya geçmesi beklenen karar Başbakan Wen Ciabo'nun Devlet Konseyi'ndeki fiyat kontrolleri üzerine yaptığı toplantının ardından alındı. Hükümetin internet sitesinde duyurulan karar, Asya borsalarına düşüş getirdi. Nikkei 225 endeksi yüzde 1,5, Hong Kong'un Hang Seng endeksi de yüzde 1,4 değer kaybetti.⁶

Çin yabancı yatırımcıya kapıyı araladı

c. Yatırımlar

Çin 1 Ocak 2008 itibarıyla borsasında yabancılara uyguladığı yatırım yasağını fiilen kaldırdı. Yeni kurallar yabancıların Çin bankalarında yüzde 20'ye kadar hisse payına sahip olmasına izin veriyor. Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu tarafından duyurulan yeni kurallara göre, yabancı yatırımcılar Çin bankalarından yüzde 20'ye kadar hisse sahibi olma hakkı kazanırken, bir şirkete yapılan yabancı yatırım da yüzde 25'le sınırlı olacak. Öte yandan yeni düzenlemeye göre, yabancı yatırımcının hisse satın aldığı bir şirkette bir Çinli yatırımcının en az yüzde 33'lük paya sahip olması gerekiyor. Bu yolla yabancı yatırımcıların bir şirketin çoğunluk hissesine sahip olması engelleniyor. Bu arada, Çin yaklaşık bir sene önce Dünya Ticaret Örgütü'ne verdiği taahhütü yerine getirmek amacıyla çok sıkı kurallarla da olsa yabancı bankaların iç piyasada Çinli müşterilere hizmet vermesine izin vermişti.⁷

Çin bankaları İngiltere borsasında yatırım yapabilecek

Çin bankalarının, İngiltere'de hisse senedi ve yatırım fonları alıp satmalarına izin çıktı. Çin ve İngiltere hükümetleri arasında imzalanan mutabakat zaptıyla Çin bankalarının, Çin'in yabancı yatırımlarının yönetimiyle görevli Nitelikli Yurtiçi Kurumsal Yatırım (NYKY) programı aracılığıyla mudilerinin paralarını İngiltere borsalarında değerlendirmesinin önü açıldı.⁸

Çin, dünyayı satın alıyor

Şu anda dünyanın 172 ülkesinde yaklaşık 10 bin Çinli firmanın yatırımı var. Çin'e bağlı özel idari bölge olan Hong Kong ile Cayman Adaları ve Virgin Adaları gibi vergi cennetlerini bir kenara bırakacak olursak, Çin'in dış yatırımlarının en yoğun şekilde Doğu Asya ülkelerine, Latin Amerika'ya ve Afrika'ya gittiği görülüyor. Sektörel olarak ise başta enerji ve tabii kaynaklar, daha sonra ise imalat ve ticaret sektörleri ile bilişim teknolojileri geliyor. Resmi verilere göre 2006 yılında Çin dış yatırımlarının yüzde 56'sı satın alma yoluyla gerçekleşmiş, yüzde 44'ü ise greenfield, yani sıfırdan yatırım. Satın almaların yarısının Çin'in devlet petrol şirketleri tarafından gerçekleştirilmiş olması da ilgi çekici bir husus. Çin'in dış yatırımlarının yaklaşık yüzde 80'ini KİT'ler ya da kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu şirketler yapıyor. Çin hükümeti, dış yatırımları bir strateji çerçevesinde etkin bir biçimde teşvik ediyor. Bu doğrultuda önce döviz kısıtlamaları gevşetildi, daha sonra ise prosedürler basitleştirildi. "Ulusal

Çin-Amerika 3. Ekonomik Diyalogu 13 Aralık tarihinde Pekin’de düzenlendi.

Çin’deki Amerikalı yatırımcılar gelecek için iyimser

AB 2008 yılında Çin’den ithal edilen bazı tekstil ürünleri için çifte denetim mekanizmasını devreye sokuyor.

Nokia Çin’de liderliği almaya çalışıyor.

şampiyonlar" olarak adlandırılan firmalara sıfır faizli, uzun vadeli kredi imkanları sağlandı. Son olarak da geçtiğimiz eylül ayında dış yatırımları teşvik amacıyla 200 milyar dolar büyüklüğünde bir fon oluşturuldu. Yüksek dış ticaret fazlası ve hızla artan döviz rezervleri, hükümetin bu alanda rahat hareket edebilmesini sağlıyor. Devletin aktif teşviğinin temelinde ise dış yatırımların stratejik boyutu var. Çin firmalarının dış yatırımları, sadece ilgili firmaların karlılığını değil, doğrudan Çin’in ulusal çıkarlarını ilgilendiriyor.⁹

II. ABD ile ilişkiler

Amerika’nın Hazinesiden Sorumlu Sekreteri Henry Paulson’un katılımı ile Pekin’de düzenlenen Çin-Amerika 3. Ekonomik Diyalogu’nun ardından yayınlanan ortak belgede, iki ülke arasındaki ekonomik dengesizliği gidermek için Çin-ABD Karma Ekonomi Komitesi çerçevesinde çalışmalar yapılacağı, diyalog ve müzakere yollarıyla temaslarda bulunulacağı bildirildi. Ayrıca finansal hizmetler sektöründeki işbirliğinin güçlendirilmesi için anlaşmaya varıldığı açıklandı. Taraflar gıda, yem, ilaç, tıbbi malzeme, oyuncak, havai fişek, elektronik ürünler, otomobil güvenliği, ticaret olmak üzere toplam sekiz alanda ihracat güvenliğinin ilerletilmesiyle ilgili işbirliği muhtırası imzaladı.¹⁰

ABD-Çin İş Konseyi’nin Çin’in yatırım ortamını değerlendirmek için Çin’de yatırımı olan Amerikalı şirketlerle yaptığı araştırma 2007 yılında çoğunun büyüdüğünü ancak kalifiye eleman bulma ve lisans almada yaşanan bürokratik engeller yüzünden zorluklar çektiklerini ortaya koydu. Rapor şirketlerin genel eğiliminin iyimserlik olduğunu ancak bunun yanında operasyonel zorlukların ve artan korumacılığın tehdit algılamasını arttırdığını belirtiyor.¹¹

III. AB ile ilişkiler

AB 2008 yılında Çin’den ithal edilen bazı tekstil ürünleri için çifte denetim mekanizmasını devreye sokuyor.

1993 yılında yürürlüğe giren, Avrupa Birliği’nin 10 tekstil ürününde üçüncü ülkelerden yapılan ithalatını miktar sınırlamasına tabi tutan 3030/93 No’lu Konsey Kararı 31 Aralık 2007 tarihinden itibaren geçerliliğini yitirdi ve Avrupa Birliği, 1 Ocak-31 Aralık 2008 tarihleri arasında 1 yıl süreyle geçerli olmak üzere Çin menşeli sekiz tekstil ve giyim ürününün ithalatında Çifte Kontrollü Gözetim Sistemini uygulamaya başladı. Çifte denetim mekanizması kapsamına giren ürünleri tişört, kazak, pantolon, bluz, nevresim, elbise, sutyen ve keten ipliği oluşturuyor. Çin’den tekstil ithalatında miktar kotasının kaldırılmasına karşılık sıkı bir denetimi öngören sistem, Çin’de ihracat AB’de ise ithalat için verilecek lisanslara bağlı olarak işleyecek ve AB üyesi devletlerin lisanslama ofisleri tarafından idare edilecek.¹²

2007 yılında Nokia’nın satışları Çin’de üçte bir oranında artış gösterdi. Bu büyük artışta Nokia’nın Çin’in kırsal kesimlerine kadar ulaşan bir dağıtım

Bank of China ile sarsılan Asya, Avrupa'yı da vurdu

ağıyla ilk kez cep telefonu alanlara düşük maliyetli telefon satması önemli rol oynadı. Nokia 2007 yılının ilk üç çeyreğinde bir önceki senenin aynı dönemine göre %39'a yakın artışla 50 milyondan fazla telefon sattı. Çin'de bu dönemde yaklaşık 135 milyon kişi Nokia telefon kullanıyor. Nokia ve en yakın rakibi Motorola Çin'in daha küçük şehirlerine kadar dağıtım sağlayabilmek için büyük çaba harcadı ve 2003 yılında Çin telefon satışlarının yarısını oluşturan yerel markaları geçmeyi başardı. Bununla birlikte Nokia daha çok zengin doğu şehirlerinde satışlarını artırıyor. 2007 üçüncü çeyreğinde Nokia Çin cep telefonu pazarının %35'ine sahip oldu. Motorola'nın payı ise %14'te kaldı.¹³

Küresel ekonomik kaygılara eklenen mortgage piyasasındaki kredi krizinin Asya'ya da sıçrayacağı beklentisi Asya ve Avrupa borsalarını vurdu. 21 Ocak pazartesi günü beklenmedik bir anda Bank of China'nın 5 milyar dolarlık subprime zararı yazacağıının duyurulması piyasalardaki tedirginliklere tuz biber ekti. Hong Kong Borsası'nda Hang Seng Endeksi'nin %5,49 Japonya Borsası'nda Nikkei Endeksi ise %3,86 gerileyerek son iki yılın en düşük seviyesine indi. Uzmanlar, Bank Of China'nın bu beklenmedik zararının açıklanmaması halinde Asya borsalarındaki kayıpların %2 ile sınırlı kalabileceğine dikkat çekiyor. Tokyo Borsası'nın %4'e yakın değer kaybetmesinin ardından, Çin Menkul Kıymetler Borsası'nın temel göstergesi Şangay Bileşik Endeksi %5,1, Hong Kong %2,8 ve Hindistan Bombay Endeksi de %2,2 oranlarında değer kaybetti.

Çinli Ping An 22 milyar dolarlık hisse ve tahvil satacak.

Çin'in ikinci büyük sigorta kuruluşu olan Ping An Insurance Çin piyasalarına 22 milyar dolarlık hisse ve tahvil satışı yapacak. Şirket bu satışlardan elde edeceği geliri zayıflayan Batılı rakiplerinin hisselerini satın almak için kullanmayı planlıyor. Ping An'ın bir yıl önceki halka arzının 3 katı ve ülkedeki en büyük halka arz miktarının 2 katı büyüklüğünde olan bu satış, Çinli şirketlerin kredi sıkışıklığı nedeniyle zayıf düşen Batılı rakiplerini satın alma isteğinin kuvvetli bir yansıması olarak değerlendiriliyor. Bu plan doğrultusunda 1.2 milyar adet yeni A tipi hisse satışa çıkarılacak. %16,8 hissesi İngiliz HSBC'ye ait olan Ping An ayrıca 5.7 milyar dolarlık dönüştürülebilir tahvil satacak. Ping An'den yapılan açıklamada elde edilecek gelirin grubun büyüme stratejileri kapsamında kullanılacağı belirtildi.¹⁴

Alman ve Çin Dışişleri Bakanları bozulan ilişkileri tamir etmek için buluştular

Alman Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steimeier ve Çinli muadili Yang Jiechi 21 Ocak Salı günü Berlin'de bir toplantı gerçekleştirerek Şansölye Angela Merkel'in geçtiğimiz Eylül ayında Çin'in ayrılıkçı olarak gördüğü sürgündeki Dalai Lama ile görüşmesinin ardından bozulan ilişkilerin yeniden rayına girdiği sinyalini verdi. Almanya'daki Çin Büyükelçiliği'nden alınan bilgilere göre Alman tarafı Tayvan ve Tibet'in Çin'in bir parçası olduğu yönündeki Çin politikasını desteklediğini, Tayvan'ın Birleşmiş Milletler üyeliği ile ilgili referanduma karşı oldukları ve Tibet'in bağımsızlığına yönelik hiçbir girişimi desteklemediklerini belirtti. Angela Merkel'in Dalai Lama ile görüşmesinin ardından Sosyal Demokrat Parti (SPD) başkanı Kurt Beck, Alman Dışişleri Bakanı ve SPD üyesi Steinmeier

Üye devletler arasındaki fikir ayrılığı AB ticaret reformunu erteletti.

ve Alman Dışişleri Konseyi Direktörü Eberhard Sandschneider Merkel'in Dalai Lama ile görüşmesinin büyük bir hata olduğunu, Çin'in Almanya'nın stratejik ortağı olduğunu belirtmişlerdi.¹⁵

AB Ticaret Komisyoneri Peter Mandelson Çin gibi ülkelerden yapılan ucuz ithalatla nasıl başedileceğiyle ilgili olarak üye ülkeler arasında derin görüş ayrılıkları olduğunu belirterek AB'nin ticaret korunma mekanizmalarında reform yapma planlarının şimdilik askıya alındığını bildirdi. Özellikle İngiltere, Hollanda ve İsveç gibi serbest piyasacı ülkeler ile üretici olan İtalya, Fransa, İspanya ve Polonya gibi ülkeler arasında fikir ayrılığı görüldü. İkinci grupta yer alan ülkeler ucuz Asya mallarının ithalatının sanayileri için tehlike oluşturduğunu ve binlerce istihdam kaybına neden olabileceğini savunarak geçen iki yılda anti-dumping ve diğer korunma önlemlerinin uygulanması için çağrı yapanların başında geldiler. Bu ülkeler şimdi AB ticaret reformunun Çin gibi ucuz iş gücüne sahip ülkelere üretim yapan firmaların çıkarları uğruna ticaret korunma politikasını ortadan kaldıracak endişesi taşıyor.¹⁶

Gordon Brown'ın ziyaretleri İngiltere'nin Çin ve Hindistanla işbirliğine verdiği önemi gösteriyor.

18-20 Ocak 2008 tarihlerinde İngiltere Başbakanı Gordon Brown ile Çin Başbakanı Wen Jiabao arasında yapılan görüşmeler sırasında, iki ülke arasında bir ilk olarak yüksek seviyede ekonomik ve finansal diyalogun kurulması için gerekli zemin hazırlandı. Bu görüşmede, Çin'in kıta Avrupası'nda yapmayı planladığı 200 milyar dolarlık yatırımın İngiltere'ye yöneltilmesi; 2010 yılına kadar 100'den fazla Çin şirketinin İngiltere'de faaliyete başlaması ve ikili ticaret hacminin de 60 milyar dolara ulaşmasının hedef alındığı açıklandı. Gordon Brown 20-21 Ocak 2008 tarihlerinde de Hindistan'ı ziyaret etti. 250'den fazla İngiliz işadamlarının da eşlik ettiği Brown'un Çin ve Hindistan ziyaretleri sırasında imzalanan çeşitli anlaşmalar, İngiltere'nin bu iki dev Asya ülkesi ile sürdürdüğü ekonomik ve ticari işbirliğini daha da kuvvetlendirmeyi hedeflediğini gösteriyor.¹⁷

IV. Diğer ülkeler ile ilişkiler

Çin-ASEAN ilişkilerinde 2007'de gözle görülür bir gelişme yaşandı.

Çin ve ASEAN ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 2007 yılında 190 milyar dolara ulaştı. Bu rakamın 2008 yılında 200 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Brunei, Kamboçya, Endonezya, Laos, Malezya, Myanmar, Filipinler, Singapur, Tayland ve Vietnam'ın dahil olduğu 10 ASEAN üyesi tarife indirimlerini hızlandırarak Çin-ASEAN Serbest Ticaret Bölgesi'ni (CAFTA) yakın zamanda hayata geçirmeyi planlamaktalar.

Çin, ASEAN ülkeleri ile ilişkilerini güçlendirmek için son 15 yıldır düzenli olarak üst düzey ziyaretler düzenliyor. Bölge ülkeleri 2002 yılında imzaladıkları "Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea" anlaşmasıyla Güney Çin Denizi'nde barış ve güvenliğin sağlanması için önemli bir adım atmıştı.¹⁸

V. Türkiye'de Çin Bağlantılı Gelişmeler

Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM), Çin menşeli alüminyum sac, levha, şerit, musluk, paslanmaz çelikten dikişli eşya ithalatına gözetim uygulaması

Çin'den ithal edilen alüminyum ürünlerine gözetim uygulaması

getirirken, bazı tekstil ve konfeksiyon ürünlerine de kota uygulayacak. Buna göre, söz konusu ürünler ancak Dış Ticaret Müsteşarlığınca düzenlenecek gözetim belgesiyle ithal edilecek. Gümrük beyannamesi kapsamında ilgili gümrük tarife pozisyonunda brüt 100 kg veya daha az miktarda yapılacak ithalat, gözetim uygulamasından muaf tutulacak. Gözetim belgesi taleplerine ilişkin başvuruların değerlendirmeye alınabilmesi için "Gözetim Belgesi Başvuru Formu" usulüne uygun biçimde doldurularak, istenen diğer belgelerle eksiksiz olarak İthalat Genel Müdürlüğüne iletilecek. Gözetim belgelerinin geçerlilik süresi 2 ay olacak. Gümrük beyannamesinin tescili sırasında gümrüklerce tespit ve kabul edilen kıymet veya miktarın, gözetim belgesinde kayıtlı değer veya miktarı, toplam %5'ten daha az oranda aşması ithalatın yapılmasını engellemeyecek.

Tekstile de kota geldi

DTM'nin "Belirli Tekstil ve Konfeksiyon Ürünlerinin İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri"ne ilişkin tebliği de Resmi Gazetede yayınlanarak, Çin menşeli belirli tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında miktar kısıtlaması (kota) uygulamasına karar verildiği, kotanın Çin menşeli konfeksiyon ve tekstilde dokunmuş ve dokunmamış mensucat ve hazır eşya ile dokuma ve örmede hazır eşya, iç, dış ve spor giyim ürünlerinde uygulanacağı bildirildi.¹⁹

AB'nin Çin'e kotayı kaldırması, Türkiye'nin ihracatını sanıldığı kadar etkilemez

Avrupa Birliği'nin (AB) bazı tekstil ürünlerinde Çin'e uyguladığı kotayı kaldırması, aşırı değerli YTL ve yüksek girdi maliyetleri nedeniyle sıkıntılı günler yaşayan Türk tekstilcisine sanıldığı kadar dokunmayacak. AB ülkelerinin 10 kategoride kaldırdığı kotalar Türkiye'nin 8 milyar dolarlık ihracatını yakından ilgilendiriyor. Tekstilcilerin hazırlandığı en kötü senaryoya göre bu ihracat miktarının %15'i risk altında. Bu oran ise Çin'e kotanın kalkmasıyla Türkiye'nin 23 milyar dolarlık tekstil ve konfeksiyon ihracatının ancak %5 oranında azalacağı anlamına geliyor. İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Başkanı Süleyman Orakçıoğlu, 2007 yılında tekstil ve hazırgiyim sektörünün tüm dünyaya yaklaşık 23 milyar dolarlık ihracat yaptığını hatırlattı. Bunun %75'i yani yaklaşık 17 milyar dolarının AB ülkelerine olduğunu hatırlatan Orakçıoğlu, "Kotaların kalkması olumsuz bir gelişme. Ancak bizi kurlarla maliyetlerimiz arasındaki dengesizlik kadar etkilemez" açıklamasını yaptı.²⁰

Çin'de vergiler arttı demir çelikçi rahatladı

Her sektörde dünyanın korkulu rüyası Çin, çelik sektöründe yarı ürün ve nihai ürünlerin ihracatında uyguladığı vergi oranlarını yükseltti. Avrupa ve Amerika'da açılan anti-damping soruşturmalarından dolayı sıkıntılı günler yaşayan Çin'in ihracatta vergilerini yükseltmesi başta Türkiye olmak üzere demir çelik üreticisi ülkeleri rahatlatacak. Çin Maliye Bakanlığı'nın, 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren geçerli olacak vergi oranlarını açıkladığını belirten Demir Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Veysel Yayan, "Bu karar alınmasa Türkiye olarak biz de soruşturma açılmasını talep edecektik. Ayrıca bu sayede katma değeri düşük ürünlerin ihracatını sınırlamaya çalışıyorlar. Böylece kendi kıt kaynaklarını en iyi şekilde kullanmayı sağlamak istiyorlar" dedi. Yayan, "Çin 500 milyon ton civarında üretim yapmak için adeta dünyadaki cevheri emiyordu. Bu durum bir yandan girdi

Çin otomobili şubatta Türkiye'de

fiyatlarının yükselmesine yol açarken diğer yandan Çin'in aşırı arzı nedeniyle fiyatların düşmesine neden oluyordu. Avrupa pazarında 3 yıl içerisinde 11 milyon tona çıkmışlardı. Bu gelişmeler nedeniyle Türk sanayicisi bıçak sırtında üretim yapıyordu. Amerika pazarını tamamen onlara bırakmıştı. Bu karar bizi biraz olsun rahatlatır çünkü piyasalarda bir boşluk oluşur" diye konuştu.²¹

Mermerler Otomotiv distribütörlüğünde Türkiye pazarına giren Çinli otomobil üreticisi Chery'nin Alia ve Tiggo modelleri, Şubat ayından itibaren satışa sunulacak. Chery Otomotiv Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Yüksel Mermer, bir başka hedeflerinin de Türkiye'ye Chery'nin fabrikasını kurdurmak olduğunu bildirdi.²²

Çin sarımsağı Türkiye'nin üretimini %40 düşürdü.

2000-2003 yılları arasında dünya sarımsak üretiminden aldığı %0,91'lik payı ile 12'nci sırada yer alan Türkiye, son 5 yılda ise Çin'den getirilen sahte sarımsak yüzünden %40 üretim düşüşü yaşadı. Çin'den getirilen ve fil sarımsağı olarak adlandırılan ürün Türkiye'ye kaçak yollarla sokuluyor. Sahte sarımsağın Türkiye'ye getirilmesinin en önemli nedeni ise ürünün Türkiye'de paketlenip Avrupa Birliği (AB) ülkelerine rahatça satılabilmesini sağlamak.²³

DTM Çin'i hedef pazar olarak belirledi

Dış Ticaret Müsteşarlığı Çin, Kuzey ve Latin Amerika'yı hedef pazar olarak belirledi. Dış Ticaret Müsteşarı Tuncer Kayalar bu üç bölgenin seçiminde söz konusu pazarların dünya ithalatından büyük pay almaları ve Türk ihracat ürünlerini yeterince tanınamamalarının etkili olduğunu söyledi. Kayalar, bu kapsamda Türk ihracat ürünlerini tanıtıcı Çince bir web sitesi hazırlandığını ve sitede Türk ekonomisi ve ticaretinde yaşanan gelişmelerin güncellenerek yer alacağını ifade etti. Kayalar ayrıca Çin tekstiline kotayı kaldıran Avrupa Birliği'nde (AB) pazar kaybı yaşanmaması için 3 çalışma konusu belirledi. Kayalar'ın verdiği bilgiye göre çalışmalardan ilki ihracat stratejisi kapsamında 4 alanda kurulan sektör çalışma gruplarının gerçekleştireceği projeler olacak. İkinci olarak ise AB fonuyla desteklenen "Moda ve Tekstil İş Kümesi Projesi"yle sektördeki KOBİ'lerin kümelenmesi sağlanacak. Son olarak da DTM, Akdeniz ülkeleriyle sektörel işbirliğinin geliştirilmesi ve özellikle AB pazarındaki ortak çıkarların korunması için oluşturulan platformunu Çin'e karşı bir diğer önemli araç olarak görüyor.²⁴

TİM'den Çin ve Hindistan'da zeytinyağı tanıtım atağı

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), dış ticareti artırmak amacıyla zeytin ve zeytinyağı başta olmak üzere tüm sektörlerle yönelik yurtdışı tanıtım faaliyetine hazırlanıyor. Zeytin ve zeytinyağı sektörü temsilcileri, 22 Ocak Salı günü Dış Ticaret Kompleksi'nde 2008 yılı faaliyetlerine ilişkin bir basın toplantısı düzenledi. Toplantıda konuşan TİM Başkanı Oğuz Satıcı, tanıtım için öncelikli hedef ülkelerin Çin ve Hindistan olduğunu belirterek "Hazırlıklar daha yeni başladı. Çin'deki 23 eyaletten denize kıyısı olan 4 ana eyaleti pilot bölge seçtik. Bu eyaletlerden sadece birinin nüfusu 40 milyon. Eyalette sıvı yağ kullanımı çok ama zeytinyağı kullanımı az. Türk zeytinyağı sektörü için potansiyel bir pazar. Bunu bütün sektörler için düşünüyoruz" şeklinde konuştu.²⁵

VI. Avrupa Birliği Ticaret Odası'nın (EUCCC) Çin'deki Faaliyetleri

TÜSİAD Pekin Bürosu aracılığıyla alınan bilgilere göre Aralık 2007 ve Ocak 2008 döneminde EUCCC Lojistik, Havacılık, KOBİ, Enerji, Petrokimya Kimyasallar ve Petrol ve Gaz (PCOG), Bankacılık ile Yasal Düzenlemeler Çalışma Grupları toplanmıştır. Bu dönemde öne çıkan çalışma grubu toplantıları ve ele alınan konular aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Enerji Çalışma Grubu

10 Ocak 2008 tarihinde toplanan Enerji Çalışma Grubu toplantısında Baker Botts şirketi avukatı Zhang Libin yeni enerji yasa taslağı hakkında kısa bir brifing verdi. Enerji yasasının, kömür yasası, yenilenebilir enerji yasası, enerji güç yasası gibi sektörel yasalar üzerinde üstün bir etkisi olduğu, enerji geliştirme merkez otoritesinin özündeki sorunlar ve sorumlulukların bir otoriteden diğer otoriteye transferinin zorluklar getireceği, tüm enerji yasalarını birarada ele alan bir otoritenin oluşturulması ve bu otoritenin yeni Enerji Yasası'nı yürürlüğe koyması olasılığı üzerinde duruldu ve şu görüşlere yer verildi:

- Çin hükümeti enerji sektörleri üzerinde çok fazla kontrol uygulamakta. Örneğin, fiyatlandırma, varolan projelerin onaylanması ve transferi, yabancı yatırımlar, yer tespiti, dış yatırımlar gibi pekçok konuda hükümet aşırı tepki göstermektedir.
- Enerji yasa taslağı yapılırken, enerjinin ulusal güvenlik açısından önemi pekçok kez yinelenmiştir. Ancak, enerji pazarının aşırı kontrolü, pazar sinyallerinin azalmasına ve dolaylı olarak da enerji açığı riskinin doğmasına neden olacak ve bu da ulusal güvenliği daha zayıf kılacaktır.
- Yurtdışı yatırımları üzerindeki korumacılık stratejisi Çin ve dünya açısından verimsiz bir durum yaratabilir. Enerji yasa taslağının 113. maddesinin önermekte olduğu, uluslararası enerji ticareti yapmakta olan şirket ve kişiler üzerindeki sıkı kontrol mekanizması endişe yaratıcıdır. Enerji global olarak ticareti yapılabilen bir maldır. Çin Ticaret Bakanlığı halihazırda Çin'in ticaret kurallarından sorumludur, bu nedenle ticaretin diğer bir otorite tarafından ek kurallarla kontrolü gereksizdir.

Petrokimya, Kimyasallar, Petrol ve Gaz (PCOG) Çalışma Grubu

Petrokimya, Kimyasallar, Petrol ve Gaz (PCOG) Çalışma Grubu 20 Aralık 2007 tarihinde PCOG Çalışma Grubu Tarım Bakanlığı Ekin Ürünleri Departmanı'na bir ziyaret gerçekleştirdi. Toplantıda "agrochemical" konusunda çıkarılan 6 yönetmelik ile ilgili öneriler sunuldu. Ziyarette son zamanlardaki siyasi gelişmelerin, kayıtlı zirai ilaç tedarikçilerinin sayısında gözle görülür bir azalmaya neden olduğuna dikkat çekildi. Çok yakın bir zamanda 1997 yasasının gözden geçireceği konusu dile getirildi.

PCOG aynı zamanda Tarım Bakanlığı'na yapıcı birkaç öneri getirdi:

- Çin'de PCOG ile iştigal eden yabancı firmalar, Çin Tarım Bakanlığı'nı Avrupadaki standartlar ve uygulamalar konusunda bilgilendirebilirler.

Bankacılık Çalışma Grubu

- Çin’de PCOG ile iştirak eden yabancı şirketler, Çin Tarım Bakanlığı memurlarının, Avrupa’daki muadilleri ile buluşmalarını sağlayacak olası bir çalışma turu organize etmek için çalışmalar yürütmeyi planlamaktadır.
- Yine PCOG şirketleri, agrochemicallar üzerine tüm yerel üreticilerin katılımına açık bir seminer organize etmek arzusundadır.

13 Aralık’ta EUCCC Bankacılık ve Güvenlik Çalışma Grubu Çin Bankacılık Düzenleme Komisyonu’nu (CBRC) ziyaret ederek EUCCC Görüş Belgesi’ni takdim etti. Görüşmede, bankaların kredi kısıtlamalarındaki son durum değerlendirildi. CBRC kredi aktivitelerinin hızlı seyrinden endişe duyduklarını dile getirdi. Geçen yılın Ekim ayında yabancı bankalara verilen kredilerin yıllık yüzde oranı %45’lere ulaşırken, yerel bankalar için bu oranın %17 olduğunu belirtti. CBRC yabancı bankaların kredi sözleşmesinde öngörülen şartları yerine getiremediği (non-performing) kredi oranı %0.6 olmasına rağmen, kredi verme aktivitelerindeki artışın ekonomide ısınmaya yol açma olasılığının büyük olacağını dile getirdi. CBRC, yabancı bankaların non-performing kredi oranının kriz döneminde yüzde 8’lere çıktığını ve kredi kısıtlamaları getirmediikleri takdirde bu durumun yeniden yaşanacak olmasından endişe duyduklarını dile getirdi.

EUCCC CBRC’ye bankacılık ile ilgili anahtar önerileri içeren “Position Paper”ı sundu. Yerel anonim bankaların ve yabancı sermayeli bankaların şube ve alt şubelerin sayısının artırılması, sermaye koşulları, kredi ve deposit konularında fikir alışverişi yapıldı.

Kaynaklar

- ¹<http://www.adb.org/Media/Articles/2007/12325-asian-economics-developments/default.asp>
- ² Referans Gazetesi, 19.12.2007
- ³ <http://www.ft.com/cms/s/0/98851f0e-c0b1-11dc-b0b7-0000779fd2ac.html>
- ⁴ Dünya Gazetesi, 05/12/2007
- ⁵ Dünya Gazetesi, 20/12/2007
- ⁶ Referans Gazetesi, 11.01.2008
- ⁷ Referans Gazetesi, 03.01.2008
- ⁸ Dünya Gazetesi, 17/12/2007
- ⁹ Referans Gazetesi, 03.12.2007
- ¹⁰ <http://english.cri.cn/3126/2007/12/12/Zt48@303779.htm>
- ¹¹ <http://www.uschina.org/public/documents/2007/10/uscba-member-survey-2007.pdf>
- ¹² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2007/december/tradoc_137342.pdf
- ¹³ <http://search.ft.com/ftArticle?queryText=China&y=11&aje=true&x=10&id=071212000004&ct=0&page=7>
- ¹⁴ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=88669
- ¹⁵ http://www.bjreview.com/headline/txt/2008-01/23/content_96904.htm
- ¹⁶ <http://www.euractiv.com/en/trade/member-state-divisions-delay-eu-trade-reforms/article-169527>
- ¹⁷ <http://www.asam.org.tr/tr/yazigoster.asp?ID=1944&kat2=1>
- ¹⁸ <http://www.aseansec.org/13163.htm>
- ¹⁹ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=87042
- ²⁰ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=87709
- ²¹ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=86940
- ²² http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=87961
- ²³ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=87875
- ²⁴ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=87459
- ²⁵ http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=88749